

РЕАЛІЇ ONLINE-НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ - МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ

Ніколенко Д.Є.

Українська медична стоматологічна академія

Розглянуто можливості якісно нової online-технології здобуття студентами вишу медичних знань із патоморфології. Застосована безконтактна модель ізольованої групи в умовах пандемії CoViD-19. Для мотивації студентів до навчання необхідний креативний підхід викладача.

Ключові слова: online-навчання, цифрові медійні ресурси, комунікаційні зв'язки.

Possibilities of qualitatively new online-technology of obtaining by students of higher medical knowledge on pathomorphology are considered. A contactless model of an isolated group in a CoViD-19 pandemic was used. A creative approach of the teacher is necessary for motivation of students to study.

Key words: online learning, digital media resources, communication links.

У сучасних умовах пандемії коронавірусу з метою недопущення поширення інфекції й збереження здоров'я студентів і викладачів МОЗ і МОН України ввели тимчасові карантинні обмеження на стаціонарне навчання не тільки в школах, а й у закладах вищої освіти, серед яких і медичні виші. При цьому підготовку студентів-медиків запропоновано проводити online. Online – це дистанційне навчання студентів в умовах реального часу за допомогою ресурсів мережі Інтернету й користувача (студент – викладач). Відомо, що однією з форм дистанційного навчання через Інтернет є безконтактна модель вилученої (ізольованої) групи [2]. Вона становить собою спілкування викладача з групою студентів тільки через Інтернет. Так пандемія CoViD-19 внесла свої корективи у сферу навчання молоді під контролем викладача у такому ж режимі online. Ці заходи допоможуть уникнути тактильних контактів людей із небезпечною повітряно-крапельною інфекцією.

Навчальний процес у режимі online з патологічної анатомії й секційного курсу в академії з англійськими студентами проводять висококваліфіковані викладачі з вищою кваліфікаційною лікарською категорією, які мають сертифікат з англійської мови не менше рівня B2 (за версією APTIS). Студенти забезпечені англійськими підручниками: Pathomorphology: textbook / I.V. Sorokina, V.D. Markovskiy, D.I. Halata et al.; edited by I.V. Sorokina, V.D. Markovskiy, D.I. Halata. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2019. –328 p.; новим інтернаціональним виданням Robbins and Cotran pathologic basis of disease / [adited by] Vinay Kumar, Abul K. Abbas, Jon C. Aster; with illustrations by James A. Perkins. – Ninth edition. – 2015. – 1391 p. Зі стоматології – Cawson's Essentials of Oral Pathology and Oral Medicine / R.A. Cawson, F.W. Odell. – Six edition. – 2009. – 468 p. Крім цього, кожен студент має цифрову версію методичних розробок до практичних занять із предмета з рекомендованою літературою, що міститься на веб-сторінці кафедри.

Практичні заняття з патологічної анатомії на 2-3 курсах стоматологічного факультету і 3 курсі медичного факультету проводяться в умовах карантину за допомогою online-платформи Zoom, що становить собою зручну оболонку для обміну інформацією між користувачами Інтернету (студент – викладач). Викладач організовує зустріч-заняття зі студентами в межах програмної оболонки, яка здатна забезпечити візуальний і мовний контакт у режимі реального часу за розкладом практичних занять. На моніторі персонального комп'ютера відбувається спілкування з усією групою студентів одночасно, а також контролюється присутність студентів і їхня увага за допомогою веб-камер. Після привітання викладач проголошує актуальність теми online-заняття, демонструє макро-, мікропрепарати з патології у вигляді цифрових світлин і запрошує студентів до діалогу за контролюючими питаннями згідно з методичною розробкою. Спочатку в студентів виявляють знання міждисциплінарної інтеграції з базовою морфологією й функцією органів до ураження хворобою (анатомія, гістологія, фізіологія, біохімія). У подальшому діалозі зі студентами викладач корегує термінологію патологічних процесів, за графом логічної структури теми заняття розглядаються питання етіології, патогенезу, сучасної класифікації, патоморфології, а також ускладнень і наслідків процесів чи хвороб людини. Так у режимі online відбувається прямий і зворотний зв'язок між студентами й викладачем. Практичне заняття закінчується тестовим контролем знань за допомогою рекомендованих ресурсів google-class і Zoom у визначений термін часу заняття.

Під час обговорення питань теми практичного заняття викладач має змогу розтлумачити деякі складні питання патології шляхом відображення на моніторі комп'ютера власноруч намальованої схеми патологічного процесу в зручній для сприйняття формі, що є практикою навчання в європейських і східних країнах. На кафедрі патологічної анатомії іноземним студентам також пропонується підготувати самостійно доповіді-повідомлення, наприклад, із проблем патоморфологічної діагностики хвороб внутрішніх органів чи хвороб зубощелепної системи, на що вони із задоволенням відгукуються. Така 15–20- хвилинна інформація студента складається з отриманих матеріалів інтернет-публікацій і підготовки презентації світлин препаратів за темою. Це стимулює, на наш погляд, пошукову активність, клініко-анатомічний аналіз і сприяє самоствердженню майбутнього лікаря-стоматолога, лікаря-спеціаліста з лікувальної справи і спонукає студента «навчитися вчитись» [2].

Доповіді студентів викликають невідомий інтерес у online-контакті й спонукають до активного обговорення медичної проблеми. Викладач керує дискусією в необхідному руслі для підтримання достовірності інформації. Така форма проведення практичного заняття з патоморфології поліпшує взаєморозуміння між англійськими студентами й викладачем і формує в перших відчуття причетності до наукового пошуку при засвоєнні знань, відповідальності за правильне розуміння інформації з медичної проблеми, що розглядається.

Для кращої підготовки студентів молодших курсів до складання «Крок-1» із патоморфології в кінці кожного практичного заняття проводиться тестовий контроль згідно з рекомендаціями Міністерства освіти України [1]. Для підготовки до нього використовуються відкриті тестові завдання з предмета з елементами профілізації для кожного факультету окремо (web-сторінка кафедри патологічної анатомії на сайті УМСА). При цьому студенти мають можливість завантажити тестові завдання з виділеними ключовими словами на особистий комп'ютер. Така пода-

ча матеріалу для контролю знань студентів спрямована на полегшення сприймання проблеми завдання, щоб порівняти свою відповідь із тестовим кліше (не менше 50 тестів із тематики кожного заняття). Викладачі кафедри періодично проводять аналіз тематичних контролюючих тестів минулих років із предмета й доповнюють їх новими варіантами, розуміючи, що це створює об'єктивну оцінку знань студентів і матеріалізує мету навчання [3].

Слід зазначити, що професійні якості викладача мають незаперечний вплив на студентів у формуванні особистості майбутніх лікарів. Ідеться не тільки про його рівень теоретичних знань, а й уміння застосовувати їх у практичній роботі лікаря-патологоанатома. Усі викладачі кафедри патологічної анатомії академії виконують клінічну частину роботи в Полтавському обласному патологоанатомічному бюро – навчальній базі академії. При цьому в докарантинний період навчання студенти 2-3 курсів обох факультетів, у тому числі й англomовні, мали можливість спостерігати морфологічні прояви хвороб на аутопсії померлих, яку проводить викладач. Студенти секційного курсу (5-й курс медичного факультету) разом із викладачем проводять клініко-анатомічний аналіз перебігу хвороби, складають остаточний патологоанатомічний діагноз і визначають категорію якості прижиттєвого клінічного діагнозу. За такого спілкування наочно виконується принцип науково-обґрунтованого підходу до діагностики хвороб людини, а в майбутніх лікарів підсвідомо формується поняття основного постулату медицини – «Не нашкодь!».

Особливу увагу на кафедрі надається лекційній формі навчання англomовних студентів. Необхідно зазначити, що її провідна мета – орієнтир і для подальшого засвоєння матеріалу з практичних занять, і для формування клініко-анатомічного мислення, поняття єдності структури й функції. У лекційному матеріалі широко використовується досвід вітчизняних і європейських шкіл патологів, доводяться до відома студентів новітні технології й досягнення в галузі медицини. Особлива увага приділяється глибокому розумінню молекулярних основ розвитку патології, тому демонструється сучасний імуногістохімічний метод із визначенням, наприклад, ракових антигенів моноклональними антитілами. При цьому лектор ознайомлює зі світлинами дисертаційних праць викладачів кафедри й академії. Наголошується, що ці морфологічні дослідження впроваджуються в практику охорони здоров'я України й на кафедрах медичних ЗВО. Однак для англomовних студентів в умовах online-лекцій виявився і слабкий бік цієї форми навчання. Він полягає в низькій активності слухачів лекції, відволіканні їхньої уваги, що унеможливує індивідуальний підхід і ускладнює зворотний зв'язок.

Отже, незважаючи на пандемію коронавірусу в Україні, триває очне навчання студентів медичного вишу з використанням новітніх технологій, пов'язаних із мережею цифрових медійних ресурсів Інтернету. Можна вважати, що зберігається живий зв'язок у тандемі студента й викладача-наставника. А спілкування хоча б у такій реальності в умовах карантину – це обмін не тільки інформацією, а й емоціями, які безперечно мобілізують і мотивують студентів до навчання. Однак для цього необхідні також висока свідомість і самодисципліна студентів.

Список використаної літератури

1. Булах І.Є. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, М.Р. Мруга // Медична освіта. – 2011. – №2. – С.20-22.
2. Корбут О.Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/korbut_0_g_tezi.pdf
3. Старченко І.І. Тестовий контроль знань студента, як сучасна складова медичної освіти: переваги і недоліки // І.І. Старченко, Б.М. Філенко, Н.В. Ройко, О.К. Прилуцький, С.А. Проскурня // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика: матеріали Всеукр. навч.- наук. конф. з міжнар. уч., м. Полтава, 19 березня 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 209-211.

СУЧАСНИЙ ІНФОРМАТИВНИЙ МЕТОД СПРОЩЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ КАФЕДРАМИ І СТУДЕНТАМИ

Новіков В.М., Панькевич А.І., Колісник І.А., Гоголь А.М., Сидорова А.І.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено особливості роботи зі студентами-іноземцями, які вперше потрапляють на кафедру пропедевтики хірургічної стоматології. Запропоновано використання QR-кодів, куди внесені контактна інформація й локація баз кафедри на карті. Таке рішення просте й доступне, спрощує пояснення місця проведення практичного заняття.

Ключові слова: студенти-іноземці, мовний бар'єр, інформаційні технології, QR-код.

The article explores the features of working with foreign students who first come to the Department of Propaedeutics of Surgical Dentistry. The use of QR-codes in which the contact information and location of bases of the department on the map are entered is offered. This solution is simple and accessible and simplifies the explanation of the place of practical training.

Key words: foreign students, language barrier, information technology, QR-code.

Вища освіта в Україні все більше приваблює молодих людей, іноземних абітурієнтів зокрема, високою якістю, вигідною ціною за навчання, відносно легкими умовами вступу до закладів вищої освіти (ЗВО) (як правило, середній бал атестата і співбесіда), низькою вартістю проживання, спрощенням візового режиму для студентів. У той же час навчання студентів-іноземців у ЗВО підвищує престиж вишу, допомагає покращувати бюджет навчального закладу, адже навчання іноземних студентів відбувається лише на контрактній основі. За даними Міністерства освіти і науки, кількість іноземних студентів щороку зростає [1]. В Україні навчаються студенти зі 158 країн світу. Найбільша зацікавленість у абітурієнтів із Індії, Марокко, Азербайджану, Туркменістану, Нігерії, Туреччини, а вища медична освіта є однією з найпопулярніших серед студентів-іноземців [1].

Робота викладача ЗВО зі студентами-іноземцями вже давно перестала зводитися лише до викладання студентам певної дисципліни й потребує не тільки індивідуального підходу, витримки, а й додаткової діяльності та